

Tunnikava koostamine düsleksiaga täiskasvanud õppijatele

*Strateegiad ja tööriistad
ainulaadsete
õppimisvajaduste
toetamiseks*

*Läti Düsleksia Assotsiatsioon
Eva Birzniece,
Thomas Schmidt
2025-2026*

Teemad

- Õppija esmane hindamine ja eesmärkide seadmine
- Individuaalsete õppeplaanide koostamine
- Õppijate toetamine TA ja digivahendite abil
- 1. stsenaarium: düsleksiaga üliõpilaste toetamine
- 2. stsenaarium: spetsialistide toetamine tööalaste probleemide lahendamisel.
- 3. stsenaarium: õppe kohandamine oskustöölise ja väikeettevõtjate jaoks
- Jätkuv tugi ja edusammude jälgimine viie kohtumise vältel
- Parimad praktikad ja peamised järeldused õpetajatele

**Õppija esmane hindamine
ja eesmärkide seadmine**

Tõhusad strateegiad esmasteks vestlusteks

- **Usalduse loomine**
Aktiivne kuulamine ja empaatia on usaldusliku ning avatud suhtluse aluseks.
- **Selge suhtlus**
Selge ja arusaadav väljendusviis soodustab vastastikust mõistmist ja avatust.
- **Avatud küsimused**
Avatud küsimused aitavad välja selgitada õppija vajadused ja varasemad kogemused.

Isiklike, akadeemiliste ja töölalaste eesmärkide kaardistamine

Selgita elueesmärke

Aita õppijatel sihipäraseks kasvuks seada selged eesmärgid isiklikes, akadeemilistes ja professionaalsetes valdkondades.

Õppekavade ühtlustamine

Veenduge, et õppetegevused vastaksid õppijate eesmärkidele, et suurendada motivatsiooni ja asjakohasust.

Motiveeri asjakohasuse kaudu

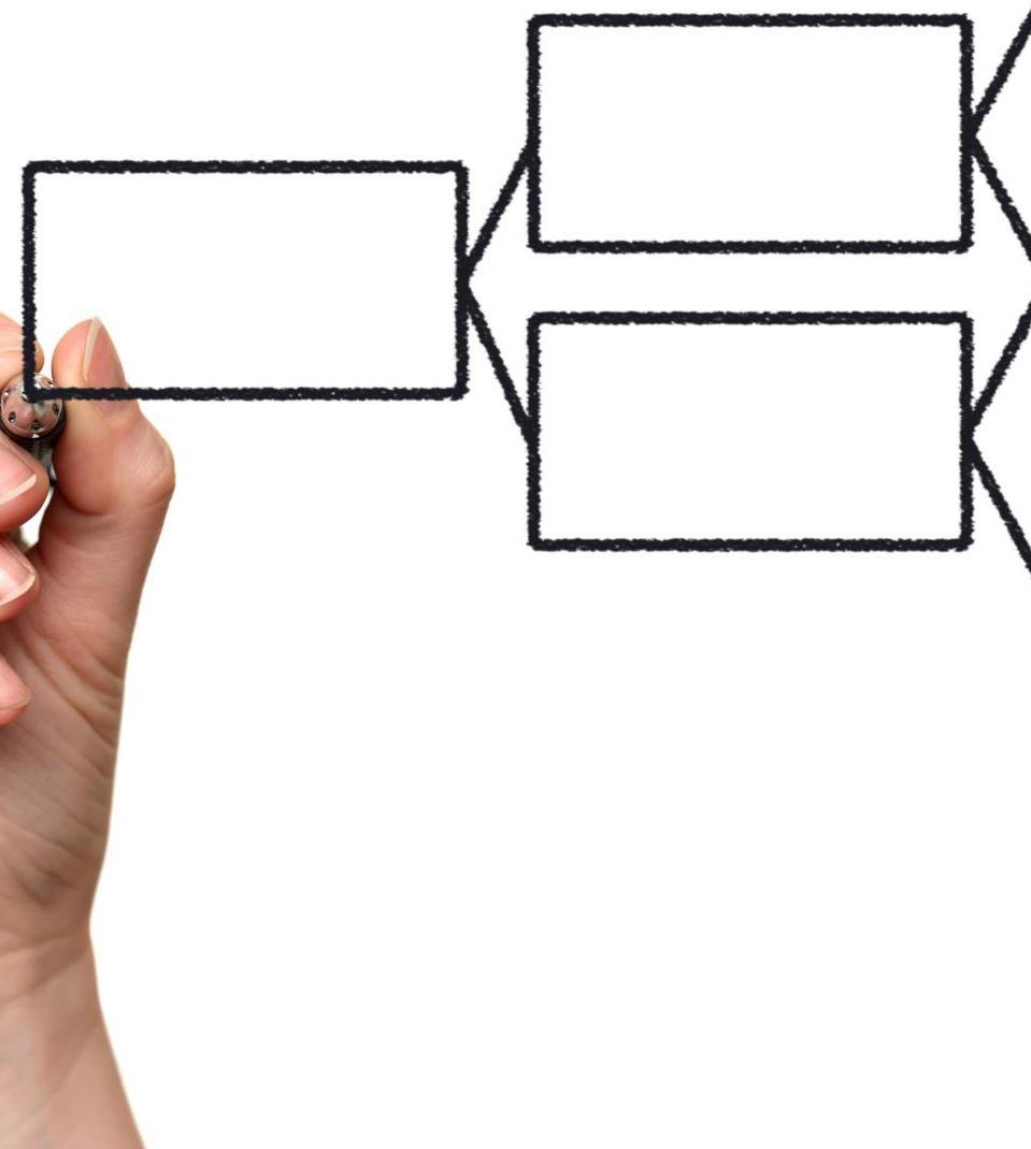
Kasutage eesmärkidega kooskõlas olemist õppijate kaasamiseks ning pideva pingutuse ja saavutuste ergutamiseks.

Õppimiseelistuste ja tugevuste dokumenteerimine

- **Tugevuste ja väljakutsete hindamine**
Tuvastage õppija individuaalsed tugevused ja raskused, et kohandada õpet ning tagada sobivaid toetavaid lahendusi.
- **Õppija kaasamine õppetöö kavandamisse**
Kasutage dokumenteeritud eelistusi ja tugevusi tundide planeerimisel, et suurendada kaasatust ja õnnestumist.

Individuaalsete õppeplaanide koostamine

Viie kohtumisega tunniplaani ülesehitus

- **Oskuste järkjärguline arendamine**
Iga kohtumine tugineb eelmisele, arendades teadmisi ja oskusi süsteemselt.
- **Refleksioon ja kohandamine**
Planeerige aeg edusammude analüüsimiseks ja õpetamisstrateegiate kohandamiseks.
- **Sihipärased õpieesmärgid**
Igal kohtumisel on konkreetsed eesmärgid, mis toetavad õppija peamisi sihte.

Õppija eesmärkide sidumine tunnieesmärkidega

- **Tulemuste seostamine eesmärkidega**

Tunnitulemused on otseselt seotud õppija enda seatud eesmärkidega.

- **Asjakohasuse säilitamine**

Tunnid on õppijale tähenduslikud ja seotud tema isiklike sihtidega.

- **Mõõdetava arengu jälgimine**

Kasutage selgeid näitajaid, et hinnata edenemist vastavalt seatud eesmärkidele.

Sobivate tegevuste ja materjalide valik

- **Õppimiseelistustega arvestamine**
Valige tegevused, mis vastavad õppija eelistatud õppimisviisidele.
- **Abivahendite kasutamine**
Kasutage ekraanilugereid, kohandatud seadmeid ja muid toetavaid tehnoloogiaid.
- **Tõhus kaasamine**
Valige motiveerivad ja õppija huvidega seotud ülesanded.

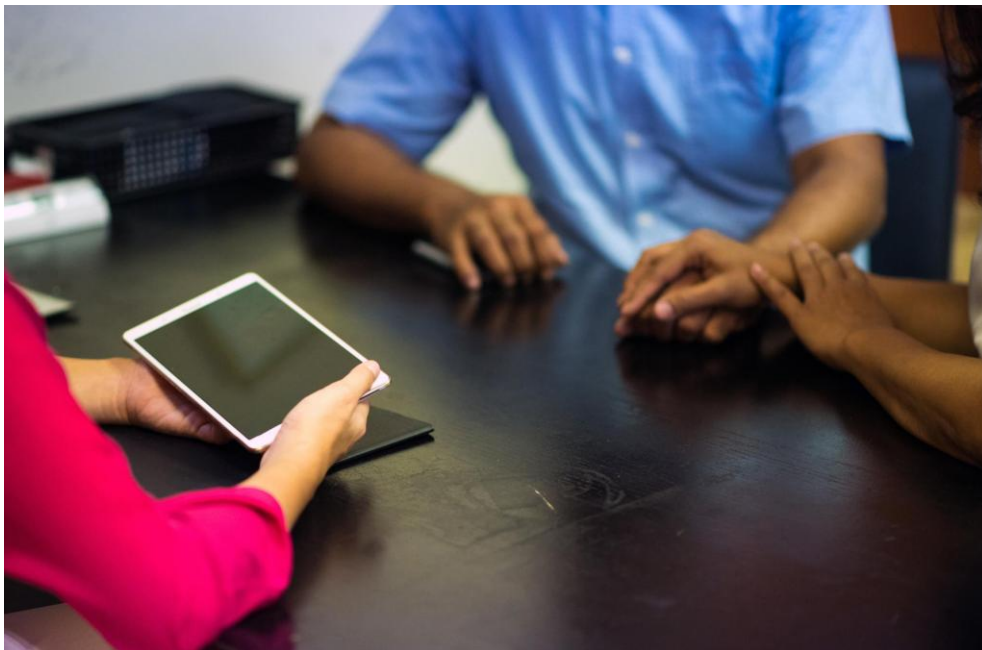

**Õppijate
toetamine TA
ja
digivahendite
abil**

Ülevaade TA tööriistadest düsleksiaga täiskasvanutele

- **Teksti muutmine kõneks (Text-to-Speech)**
Tehisintellektil põhinevad rakendused muudavad kirjaliku teksti loomulikuks kõneks, toetades lugemist ja mõistmist.
- **Kõne muutmine tekstiks (Speech-to-Text)**
Kõnetuvastus muudab suulise teksti kirjalikuks, hõlbustades suhtlust ja märkmete tegemist.
- **Keelekontroll ja kokkuvõtted**
Tehisaru aitab parandada grammatikavigu ja koostada mahukatest tekstidest kokkuvõtteid.
- **Personaalse õppe tugi**
Tehisintellekt kohandab õppesisu vastavalt individuaalsetele vajadustele.

Õppijate juhendamine abitehnoloogia tõhusaks kasutamiseks

- **Struktureeritud juhendamine**
Pakkuge selgeid juhiseid tööriistade funktsioonide mõistmiseks.
- **Praktiline rakendamine**
Soodustage praktilist kasutamist reaalses õpi- või töökeskkonnas.
- **Probleemide lahendamise oskus**
Õpetage õppijaid iseseisvalt tehnilisi tõrkeid lahendama.
- **Tööriistade maksimaalne kasutegur**
Aidake õppijatel kasutada tehnoloogiat iseseisvuse ja õpitulemuste parandamiseks.

Enesekindla ja iseseisva õppimise julgustamine

- **Õppimisvajaduste mõistmine**
Innustage õppijaid oma õppimisstiili ja vajaduste teadvustamisel.
- **Kohanduste taotlemine**
Julgustage õppijaid enesekindlalt küsima vajalikke kohandusi.
- **Vastutuse võtmine õppimise eest**
Innusta õppijaid oma hariduses aktiivselt osalema ja iseseisvalt oma eesmärkide eest seisma.

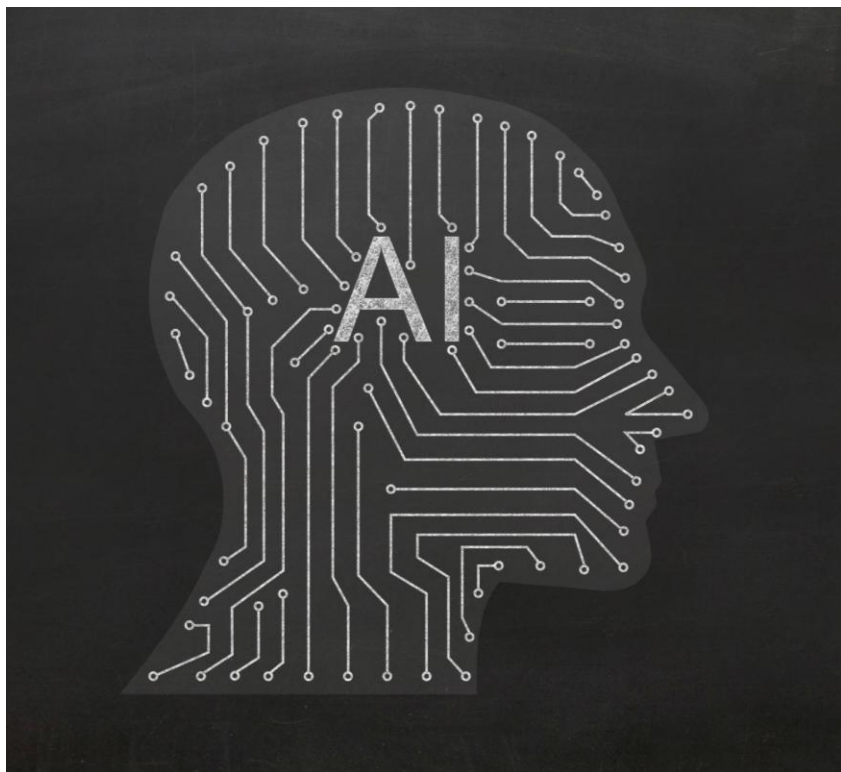
1. stsenaarium: Düsleksiaga üliõpilaste toetamine

Akadeemiliste väljakutsete kaardistamine

- **Mahukad lugemismaterjalid**
Õppijatel on keeruline hallata mahukaid lugemismaterjale lühikese ja piiratud aja jooksul.
- **Kirjalikud tööd**
Mitme töö kirjutamine nõuab head organiseerimise ja ajaplaneerimise oskust, et täita töödele esitatavaid akadeemilisi standardeid.
- **Tähtaegade haldamine**
Mitme tähtaja haldamine on stressi vältimiseks ja tööde õigeaegse esitamise tagamiseks olulise tähtsusega.

TA tööriistade kasutamine lugemisel, kirjutamisel ja organiseerimisel

- **Märkmete tegemine**
TA tööriistad aitavad tõhusalt märkmeid struktureerida ja korrastada loengute ja hiljem lugemise ajal.
- **Essee mustandite koostamine**
TA toetab mustandite loomist ja viimistlemist, parandades kirjutamise kiirust ja kvaliteeti.
- **Lugemismaterjalide kokkuvõtted**
TA tööriistad võtavad kokku mahukaid lugemismaterjale, et esile tuua põhipunkte ja parandada arusaamist.
- **Ajakava koostamine**
TA aitab koostada ajakavasid, et tõsta töö tõhusust ja parandada ajaplaneerimist.

Juhtumiuuring: personaalse õppeplaani koostamine

- **Akadeemiliste nõuete kaardistamine**
Määratlege vajalikud kursused ja teemad, mis on vajalikud akadeemiliste eesmärkide ja lõpetamise kriteeriumide täitmiseks.
- **Individaalsete tugevuste hindamine**
Arvestage õppija oskusi ja eelistusi õppekava tõhusamaks kohandamiseks.
- **Tasakaalustatud ajakava loomine**
Looge realistlik ajakava koos puhkepausidega, mis tasakaalustab kursuste nõudmised individuaalse õppimise tempoga ja pausidega.

**2. stsenaarium:
Spetsialistide toetamine
tööstalaste probleemide
lahendamisel**

Töölaliste nõudmiste mõistmine

- **Tehniliste dokumentide lugemine**
Düsleksiaga täiskasvanutel on töökohal sageli raskusi keeruliste tehniliste dokumentide lugemise ja mõistmisega.
- **Suuline suhtlus**
Võib esineda raskusi info töötlemis- ja väljendusraskuste tõttu, mis võib mõjutada suhtlust töökohal.
- **Ajaplaneerimine**
Aja efektiivne planeerimine on düsleksiaga täiskasvanutel tavaline probleem, mis vähendab tootlikkust ja raskendab ülesannete täitmist.

Töölase suhtluse ja dokumenteerimise kohandamine

E-post haldamise tööriistad

Digitaalsed tööriistad lihtsustavad e-posti korraldamist ja suhtlust, suurendades töökoha tõhusust ja vähendades vigu.

Aruandluse automatiseerimine

Automatiseeritud aruandlustööriistad lihtsustavad andmete analüüsi ja esitamist, säästes aega ja parandades täpsust.

Ajastus- ja kalendrirakendused

Planeerimisvahendid aitavad kohtumisi ja tähtaegu tõhusalt hallata, edendades paremat ajaplaneerimist ja enesekindlust.

Rollimängude abil konfliktide lahendamine

- **Simuleeritud koosolekud**

Rollimängude abil toimuvad koosolekud aitavad parandada aktiivset kuulamist ja koostööl põhinevat otsuste langetamise oskust.

- **Esinemisoskuse arendamine**

Esitluste harjutamine suurendab enesekindlust ja selgust sõnumite edastamisel publikule.

- **Konfliktide lahendamine**

Rollimängude abil toimuva konfliktide lahendamine parandab probleemide lahendamise oskust ja emotsionaalset intelligentsust töökohal suhtlemisel.

**3. stsenaarium: õppe
kohandamine oskustöölise
ja väikeettevõtjate jaoks**

Valdkonnaspetsiifiliste vajaduste kaardistamine

- **Arvete haldamine**

Töolistel esineb sageli raskusi arvete koostamisel ja haldamisel.

- **Ajagraafikute koostamine**

Kohtumiste ja tööde ajastamine on kaubandus- ja teenindussektoris olulise tähtsusega, see nõuab tõhusat tööd.

- **Kliendisuhtlus**

Selge, järjepideva ja sujuva kliendisuhtluse säilitamine on kaubandus- ja teenindussektori väikeettevõtete omanike jaoks olulise tähtsusega.

TA tööriistade rakendamine ajaplaneerimisel ja suhtluses

- **Ajaplaneerimise sujuvamaks muutmine**
TA tööriistad automatiseerivad kohtumiste ja ressursside planeerimist, suurendades tõhusust ja vähendades vigu.
- **Automatiseeritud arveldamine**
TA-l põhinev tarkvara lihtsustab arvete koostamist ja haldamist ning kiirendab maksetsükleid.
- **Tõhustatud kliendisuhetus**
TA rakendused toetavad personaalset ja õigeaegset suhtlust, mis parandab klientide rahulolu.

Näide reaalsest elust: torumehe teekond digikirjaoskuseni

- **Personaalsed õppekavad**

Kohandatud õppekavad vastavad torulukksepa ainulaadsetele oskustele ja teadmiste lünkadele, soodustades oskuste tõhusat arendamist.

- **Tehnoloogia kasutamine**

Digitaalsete tööriistade kasutuselevõtt torutöodes suurendab tõhusust ja toetab tööelu kaasaegse tehnoloogia abil.

- **Mõju tööelule ja karjääri edenemisele**

Tehnoloogia ja isikupärastatud õpe annavad torulukksepale võimaluse professionaalselt edasi areneda ja kohaneda valdkonna muutustega.

**Jätkuv tugi ja edusammude
jälgimine viie kohtumise
vältel**

Edusammude kontrollpunktid ja tagasiside tsüklid

- **Regulaarsed edusammude ülevaated**
Õppija edusammude järjepidev hindamine võimaldab tuvastada nii saavutusi kui ka arenguvajadusi.
- **Tagasiside tähtsus**
Tsükliline tagasiside võimaldab teha kohandusi ja soodustab õpistrateegiate pidevat arendamist.

Tunniplaanide kohandamine õppija tagasiside põhjal

- **Paindlik õpetamine**

Õpetajad peavad olema paindlikud, et muuta tunniplaane õpilaste tagasiside ja arengu põhjal.

- **Õppija vajadustele reageerimine**

Õppematerjalide kohandamine aitab tõhusalt rahuldada erineva tasemega õpilaste muutuvaid vajadusi.

Verstapostide tähistamine ja enesekindluse kasvatamine

- **Õppija edusammude tunnustamine**
Saavutuste tunnustamine aitab suurendada õppijate enesekindlust ja motiveerib edasist õppimist.
- **Saavutuste esiletõstmine**
Esiletõstmine ja premeerimine julgustab õppijaid oma õpiteekonnal püsima pühendununa ja kaasatuna.
- **Eneseusu kasvatamine**
Saavutuste tähistamine suurendab enesehinnangut ja soodustab positiivset suhtumist õppimisse.

**Parimad praktikad ja
peamised järeldused
õpetajatele**

Õpetamise kohandamine vastavalt erinevatele õppimisstiilidele

- **Õppijate erinevuste tunnustamine**
Erinevate kultuuriliste ja hariduslike taustade tunnustamine aitab õpetamismeetodeid tõhusalt kohandada.
- **Õpetamise kohandamine**
Õpetamisstiilide kohandamine erinevate õpieelistustega parandab õppija kaasatust ja õpitust arusaamist.
- **Õppe tõhususe maksimeerimine**
Individuaalsete vajaduste austamine parandab õppimise tulemuslikkust, teadmiste omandamist ja

Avatud dialoogi ja koostöö soodustamine

- **Turvaline õpikeskkond**
Turvaliste ruumide loomine julgustab õppijaid jagama avatult väljakutseid ilma hinnangute kartuseta.
- **Avatud suhtlus**
Dialoogi edendamine aitab õppijatel ideid ja muresid vabalt väljendada, et paremini aru saada.
- **Koostöine probleemilahendus**
Koostöö võimaldab õppijatel ühise pingutuse kaudu raskustest tõhusalt üle saada.

Iseseisvuse ja elukestva õppe toetamine

- **Iseseisva õppimise meetodid**
Õpetage õppijatele meetodeid oma õppimise iseseisvaks planeerimiseks, jälgimiseks ja hindamiseks.
- **Oskuste arendamine elukestvaks õppeks**
Julgustage pidevat enesetäiendamist ka nendes valdkondades, mida ei sisalda tavapärase haridussüsteemi.

Kokkuvõte: Düsleksiaga täiskasvanud õppijate võimestamine

Individuaalne juhendamine

Tõhusa õppimise tagab kohandatud ja eesmärgistatud õpetamine, mis vastab düsleksiaga täiskasvanute personaalsetele vajadustele.

Abistavad tehnoloogiad

Uuenduslike vahendite kasutamine parandab düsleksiaga õppijate lugemis-, kirjutamisoskusi ning õpitu mõistmist.

Pidev toetamine

Pidev julgustus ja täiendavad ressursid aitavad edu saavutada nii akadeemilises, tööalases kui ka isiklikus elus.